

De nye skove på Orø

Tekst og foto af Jens Johan Dahlkild

I beretninger fra Valdemar Sejrs jordebog angives, at øen var dækket med skov og egnet til jagt, idet der bl.a. var hjorte, ræve, harer m.v. Dronning Margrete 1. skulle også have haft et jagtslot liggende på Stensbjerg. Dette peger på en ø med store skovområder.

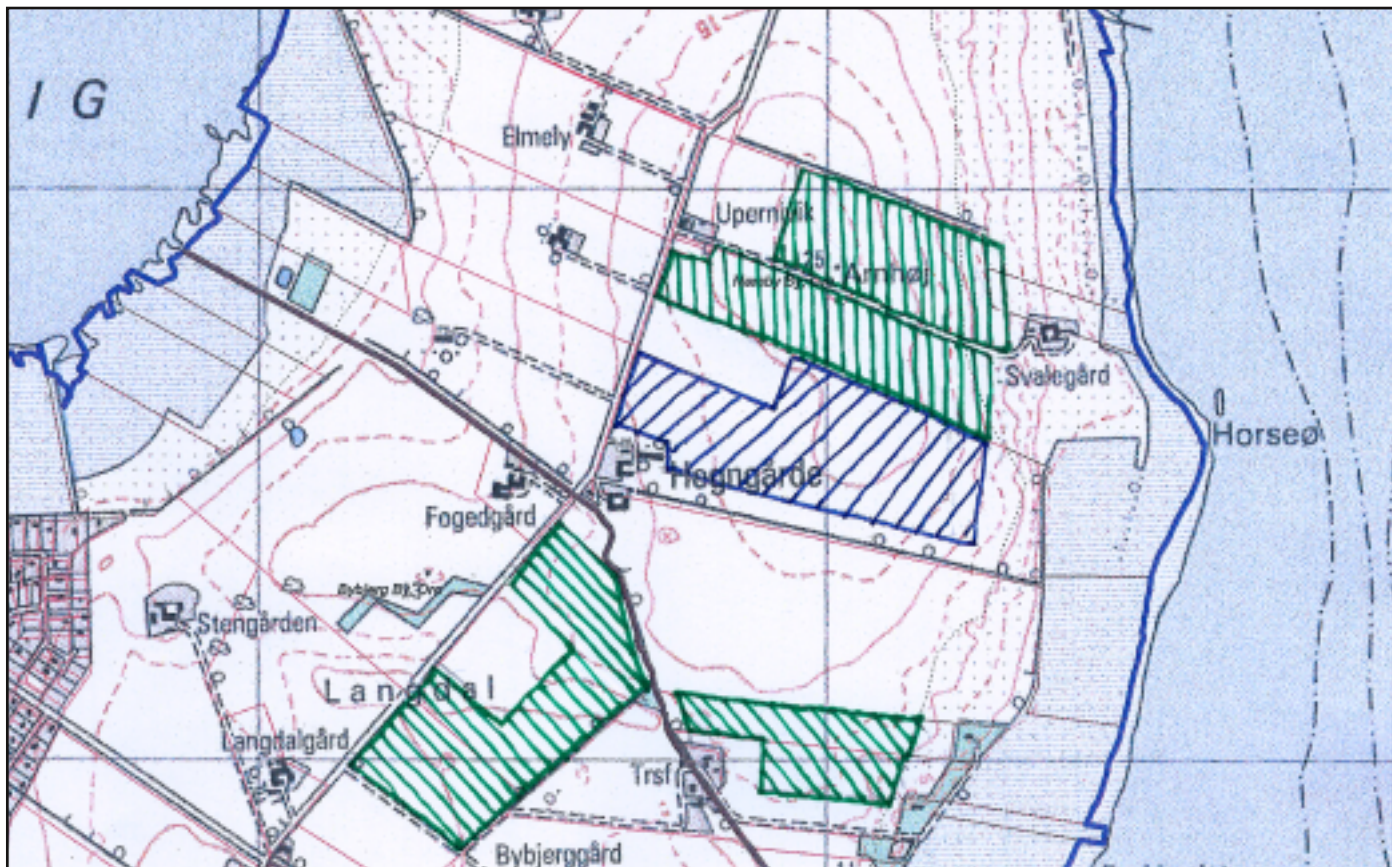
Siden er der indraget så meget land til landbrugsjord, at der for få år siden ikke mere var nogen egentlig skov tilbage på Orø.

Men i de sidste år er der sket noget. Der er nu med EU-støtte ved at komme flere træer på Orø. En tur mod nord til Næsby kan vise indtil flere skovrejsningsprojekter.

I Regionplan 1997 – 2008 sag.nr. 8-50-11-20-1013-2000 indgår en Skovrejsningsplan, som angiver områder, hvor skovrejsning er uønsket og hvor der kan foretages skovrejsning. Disse sidste er angivet på arealer syd for Næsby, øst og vest for Næsbyvej, og videre mod syd på Hegnegårdens marker og ned til vejene Bybjerggårdsvej og Langdal.

En bærende idé skulle være, at der fra Næsbyvej etableredes åbninger mellem beplantningerne, hvor der kunne blive udsigt til Østre løb og Salvigbugten.

Skovrejsningerne

Hegnegårdens skov

Allerede for ca. 40 år siden fik Jette Porting den første idé om at få mere skov på Orø. Hun ville gerne genskabe noget af den historiske skovdækkede natur på øen. På arealerne nord og øst for Hegnegårdene, nærmere betegnet matr.nr. 8a Nordre Hegnegård, arbejdede hun og hendes mand John Porting i de følgende år på at virkeliggøre deres tanker om en ny økologisk skov, hvor øens beboere ad stier inde i beplantningen kunne gå og nyde naturen i en skovmæssig sammenhæng. Holbæk kommune klappede i hænderne, fordi de derved også sikrede vandindvindingsområdet.

Jette og John Porting braklægger derfor i 1998 arealerne nord og øst for deres kursuscenter og begynder at søge midler til den fremtidige økologiske skovrejsning. Der udarbejdes beplantningsplaner dækkende de 12 ha med inddelinger af matriklen i beplantningsområder. Der angives her stiføringer ind til en lysning i midten af beplantningen, som er en blandet løvskov med bøg, eg, ask, lind og fyr. I skovbrynene angives som vindbrydere lavere buske som roser, hyld og tjørn. I plantevalget på de forskellige arealer tages der hensyn til jordbundsforholdene.

*Jette og John Porting
i skoven.*

Der plantes i 2004 i alt ca. 70.000 træer og buske. Der tinglyses en fredsskovpligt den 12. maj 2004. Det betyder, at det nuværende skovprojekt er sikret i fremtiden.

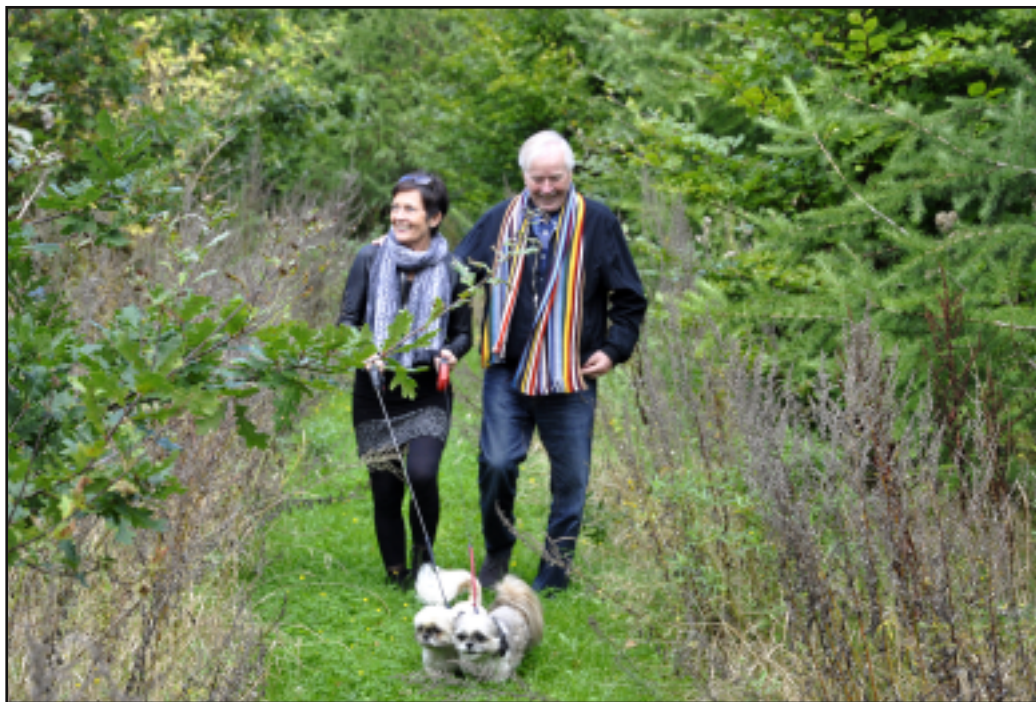
Der undersøges endvidere gennem Holbæk museum forekomsten af gravhøje, og Jette mener, at der var rester af tre høje, som kunne indgå i planerne. Alt ser ud til at gå godt, men der er jo også slanger i paradiset. I dette tilfælde

var det mosegrise, som i 2006 rettede et kraftigt angreb på rødderne af de nyplantede træer.

Jette beskriver mosegrisenes adfærd som noget, der lignende en græshoppesværme. I en periode var de i store mængder i et område og hærgede ved at bortgnave træernes rødder. Når de så havde ødelagt træerne i området, drog de videre til et nyt sted og gnavede løs der. På den konto døde mellem 5.000 og 8.000 træer.

Man stod nu over for et vanskeligt valg: bibeholde skoven som økologisk eller acceptere anvendelse af gift mod mosegrisene. Et forslag om at pløje de mosegrisebefolkede arealer i beplantningen blev afslået af myndighederne. For ikke at miste alle træerne blev der ansat en mand til at udsætte små blikkasser og lægge forgiftede æbler ind i dem. Det hjalp, men der var stadig ødelagt op til 8.000 træer!

Så gik ca. 95% af asketræerne ud, fordi de blev angrebet af asketoptørre. En sygdom forårsaget af en aggressiv sæksporesvamp (*hymenoschyphus pseudoalbidus*). Der var ikke noget at stille op, træerne tabte bladene i toppen eller gik helt ud. Så der har altså været en del problemer i projektets

forløb. Men nu er skoven vokset så meget, at der i vinter skal tyndes ud i træerne, så lys og luft kan give de kraftigste gode vækstbetingelser.

Jette Porting gentager tankerne om en "åben skov", hvor der er fri adgang. Man skal blot parkere på P-pladsen ved Næsbyvej og så færdes på stierne og i lysningen. Her var der egentlig påtænkt en shelter med bålplads samt en skovlegeplads, men dette måtte desværre opgives undervejs.

Man kan også komme vandre syd fra ad trampestien og så komme ind i skoven fra det syd østlige hjørne, der hvor bænken står.

Fortsættes næste side

*Træerne gøres parat
til udplantning.*

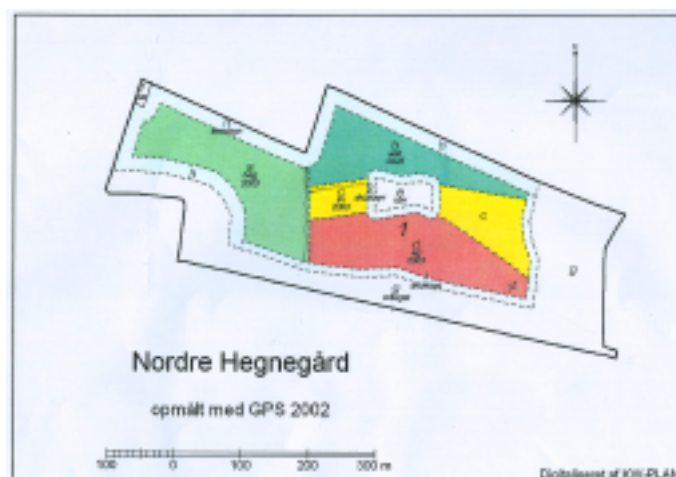
Plantemaskinen med folk

Skoven ved Langdal

Claus Jørgensen beretter om sit motiv og tankerne for at gå ind i en skovrejsning.

Området er på i alt 20 ha og heraf 16,2 ha tilplantet. De resterende arealer må ikke dyrkes – men skal passes. Et skovrejsningsprojekt ville få høj prioritet og dermed højt tilskud, fordi det også tog hensyn til natur og vandindvinding. Forhold som Holbæk kommune lagde vægt på. Ved erhvervelsen af marken ud mod Næsbyvej, var det

Hegnegårdens beplantningsplan

OrØkontoret
"øens hjerte"

OrØturistbureau – postkort, OrØ-kort, brochurer, sommerhusudlejning og cykeludlejning.

OrØbutikken – forhandler af lokal brugskunst, øens høning og bredt sortiment af bl.a. garn og hobby artikler.

OrØprintshop – OrØNyt, OrØ Kalender, fotokopier, brochurer, annoncer, foldere, m.m.

OrØ -Borgerservice
OrØ -FO (Folketoplysning-aftenskole)

Nu sælges fuglehusene fra Det lille OrØ-værksted.

Åbningstider

ons- fre kl 12 - 14
lørdag kl 11 - 13

59 47 0870

www.oroe.dk

Bygaden 32 OrØ 4300 Holbæk

Danmarks mindste kulturhus ligger på Orø

Tekst og foto af Siri Reiter

Stensbjerg er en af Orøs hyppigt besøgte attraktioner. Året rundt trækker den vide udsigt over øen og det meste af Isefjorden både lokale og turister op på Orøs højeste punkt.

Nu har de besøgende fået endnu mere at komme efter. Det tidligere pumpehus bag kroen er i sommerens løb omdannet til en lille pavillon, som formidler øens historie og sagn.

Oprindeligt var det initiativtager Ole Nielsens idé at fortælle Orøs historie med plancher og fotostater i det gamle vandtårn på bakken. Da Steen Langvad hørte om projektet, fik han idéen om en malet billedfrise med inspiration i Ole Nielsens genfortællinger, og det fandt straks genklang.

Arbejdet med vægmaleriet har stået på sommeren igenem for åben dør, så interesserede har løbende kunnet følge med i udviklingen. Frisen er netop færdiggjort. Bygningens foreløbige istandsættelse er blevet realiseret næsten udelukkende med frivillige kræfter. Lokale virksomheder har bla doneret male- og elarbejde, lyssætning og ny dør, alt sammen fremskyndet af Dronning Margrethes besøg i juni. På ønskesedlen står tagvinduer, isolering, gulv og opvarmning, så rummet kan holdes tørt og frostfrit, da vægbemalingen ellers hurtigt vil forfalde. Projektet administreres gennem foreningen Kunst på Orø, og der er søgt og bevilget midler til bygningssikring og drift gennem Spar Nord Fonden og Sparekassen

Sjællands Fond samt Småøernes Aktionsgruppe.

Bakken er fredet, der må ikke graves, men det unikke projekt har kunnet godkendes af Fredningsstyrelsen, da bygningen allerede eksisterede.

Steen Langvads nye skulptur, Margrethe I med jagtfalk, pryder bakken ved indgangen til bygningen og leder fantasien tilbage til den tid hvor der på Stensbjerg lå et militært anlæg, som hun måske brugte som jagtslot. Både skulpturen og billedfrisen slår fortællingen fast som en vigtig del af Orøs identitet, og selve bakken er måske på vej til at ændre navn?

Kulturhuset på Margretebakken indvies snarest og kan fremover bruges til kulturelle arrangementer såsom koncerter, historiefortælling, foredrag og små udstillinger, fx af skulpturer og smykker. Har man en god idé, er det bare at komme frem med den.

Steen Langvads vision rækker endnu videre. Han ønsker sig mere historiefortællende kunst på Orø, måske i form af skulpturer i landskabet, hvor trampestierne går forbi. Måske kan man snart på sine travetur møde sørøveren Børres hoved på en stage ved Børsbakke eller støde på et kors på stedet hvor Orøkorset blev fundet! Lokale billedkunstnere er meget velkomne til at melde ind, hvis de har lyst til at være med i legen.

*Næste side: Steen Langvads skulptur,
som forestiller Margrete I.*

Herunder: Steen Langvad og frisen i det lille kulturhus.

Til vore kunder på Orø

Skibby Dyreklinik

kører fremover på øen torsdage med henblik på
hjemmebesøg, sundhedsundersøgelser og
vaccinationer af hunde og katte.

Foder kan forudbestilles og medbringes

Ring gerne i god tid for nærmere aftale

47 52 80 13

